

ГОДИШНА СРЕЩА НА НСММСНД 25.04.2025 Г. ОТЧЕТ НА НСММСНД – 2024 Г.

гр.София, 25.04.2025 г.

съдия Мариета Неделчева

Национално лице за контакт в НСММСНДРБ

Състав на НСММСНДРБ

- * На 21.05.2024 г. бе открита процедура за избор на нови членове и национално лице за контакт НСММСНДРБ по протокол №23/21.05.2024 г.
- * С решение по протокол №39 от 22.10.2024 г., т.13, Съдийската колегия поднови участието на подалите заявление за участие за втори мандат в Мрежата съдии.
- * СК на ВСС избра и трима нови членове на Мрежата - съдия Атанас Атанасов от АС – София, съдия Камелия Ненкова – РС – Перник и съдия Лидия Георгиева – РС – Своге.

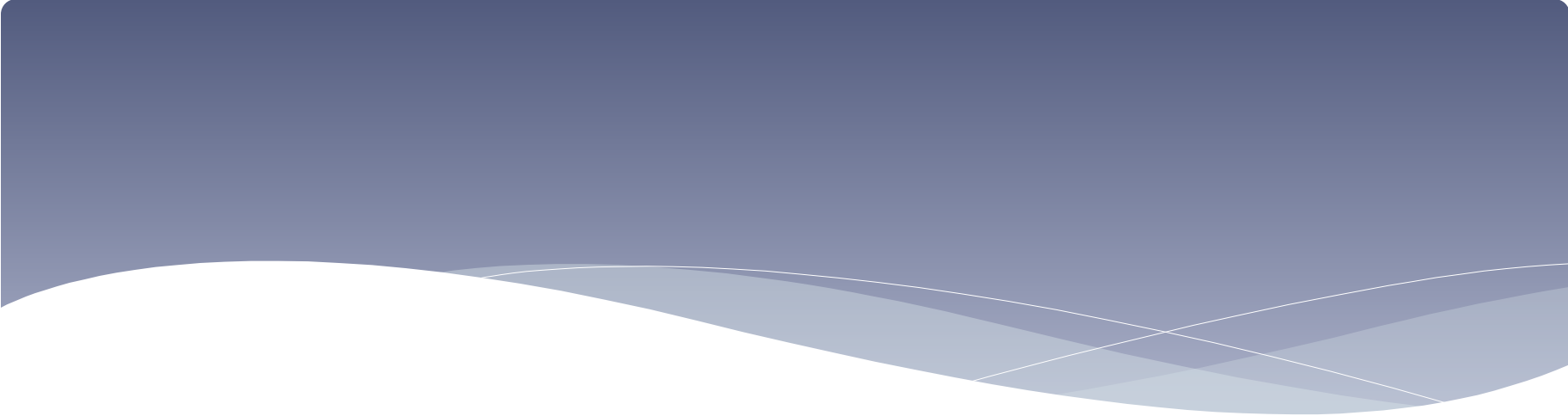
Състав на НСММСНДРБ

- * Участието си в Мрежата преустановиха съдия Андроника Ризова – РС – Петрич, съдия Карамфила Тодорова – АС – София, Мартин Данчев – АС – Бургас и Светлин Иванов – АС – Бургас.
- * С решение по протокол №20/25.01.2025 г. на СК, т.19, по предложение на националното лице за контакт на НСММСНДРБ всички членове на Мрежата бяха избрани за контактни точки в Европейската съдебна мрежа.

НСММСНДРБ и ЕСМ

- Работата и начина на функциониране на Мрежата се уреждат от Правилата за дейността на Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела на РБ, приети с решение на Съдийската колегия на ВСС по пр.№9/13.03.2018 г.
- С Решение 2008/976/ПВР на Съвета от 16 декември 2008 г. относно ЕСМ (Решението за ЕСМ е създадена Европейската съдебна мрежа.
- ЕСМ е уникална мрежа, съставена от отдадени професионалисти /съдии, прокурори, служители в Министерствата на правосъдието на държавите членки/, които активно съдействат при транснационалните разследвания и съдебни процеси и борбата със сериозните престъпления и безнаказаността.

- Членовете на Мрежата през отчетния период – 2024 г. продължиха да бъдат сигурен канал за улесняване на съдебното сътрудничество по наказателни дела и да помагат на своите колеги при нужда от оказване на помощ в тази област
- * Комуникация, свързана с осъществяване на международно сътрудничество по наказателни дела главно по електронен път
- * Регламент /ЕС/ 2023/2844 на Европейския парламент относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и достъпа до правосъдие по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси, който ще допринесе за съществения напредък на дигитализацията на правосъдието и в частност на международното сътрудничество

* Регламентът ще се прилага от 1 май 2025 г. Членове 3 и 4 относно електронната комуникация обаче ще се прилагат от първия ден на месеца, следващ период от две години от датата на влизане в сила на съответните актове за изпълнение.

- С приемането на Регламента и Директива (ЕС) 2023/2843 се цели създаването на едни по-ефективни и достъпни съдебни системи.

JUDEX – електронна система за обмен на доказателства -1

- Дигиталната система за обмен на електронни доказателства e-Evidence Digital Exchange System /eEDES/, преименована на JUDEX, тъй като обхваща не само инструментите за събиране на електронни доказателства е съществена иновация, създадена да подобри ефективността на международното сътрудничество в ЕС по наказателни дела.
- Тази система ще стане задължителен канал за обмен на инструменти за международно сътрудничество, като съгласно създадената пътна карта тази задача следва да бъде осъществена и завършена към 2032 г.

JUDEX – електронна система за обмен на доказателства - 2

- Има също за цел да стандартизира процесите на сътрудничество, да осигури обмен на информация и да подsigури интегритета и автентичността на документите, които се обменят между държавите-членки.
- Това се изпълнява посредством децентрализирана IT система, където сигурните комуникационни канали свързват съдебните власти от издаващата и изпълняващата държава, както и частни лица /доставчици на услуги/, в случаите, когато се обменят заповеди за запазване или заповеди за предоставяне на електронни доказателства.

e-CODEX

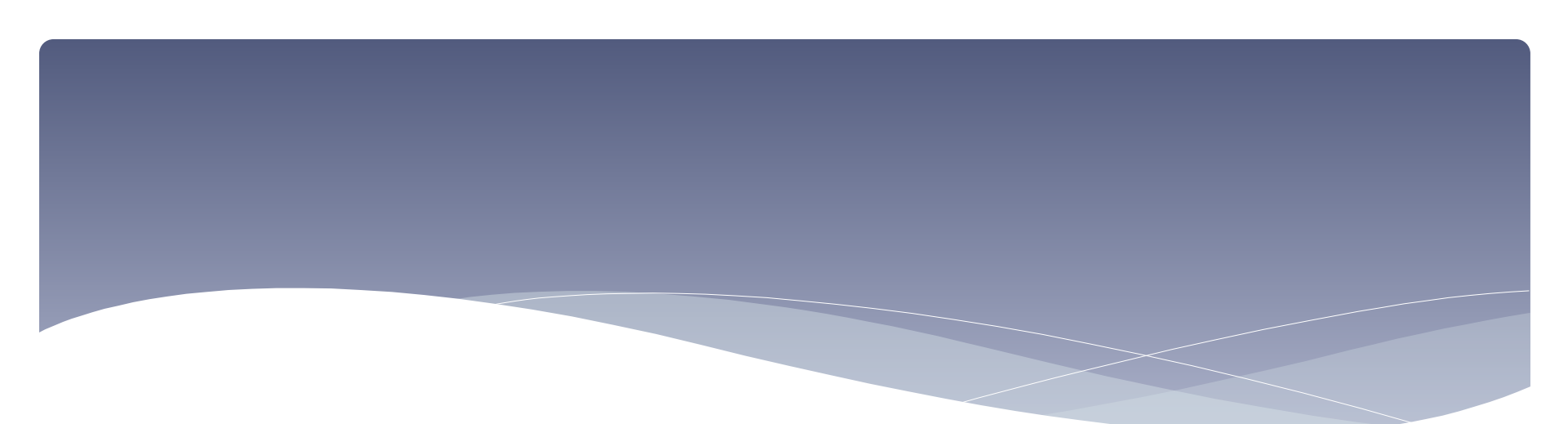
- * Регламента относно компютризирана система за трансграничен електронен обмен на данни в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси (системата e-CODEX)
- * Този акт подходяща рамка за обмен на съдебна информация чрез сигурни услуги; регламентите за връчването на документи и събирането на доказателства, с които се установява използването на децентрализираната информационна система с оперативно съвместими точки за достъп въз основа на e-CODEX за съответните съобщения; и Регламента за електронните доказателства

Основните направления на дейността на членовете на Мрежата през периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г.

* 1. Официални запитвания

* Съдействие е било потърсено и предоставено от съдиите-членове през 2024 г. чрез **общо 167 бр. дейности**, за сравнение през 2023 г. чрез общо 177 бр. дейности, а през 2022 г. – чрез 137 бр. дейности.

* Официални запитвания са постъпили, както следва - през 2024 г. от **общо 115 различни органи – 93 от които национални, 14 чуждестранни и 6 са постъпилите искания** от други контактни точки на ЕСМ.

-
- * През 2024 г. запитванията са се отнасяли до 104 бр. тежки престъпления и 20 други престъпления
 - * Информация по относимото (национално или чуждо) законодателство през 2024 г. е била предоставена в 15 случая, през 2023 г. - в 14 случая, а през 2022 г. - в 15 случая.
 - * Членовете на Мрежата са предоставили помощ във връзка с подготовката и изпълнението на молби за правна помощ в **47 бр. случаи.**
 - ЕЗА, като инструмент за международно сътрудничество, продължава да се извършва ефективно, като за 2024 г. е имало **25 случая.**

- * През 2024 г. в **21 случая** е оказана помощ по време на издаването и изпълнението на ЕЗР, от които **17 на брой случая** помощта е предоставена по време на изпълнението на ЕЗР, а в **4** от случаите при подготовката на ЕЗР.
- * Колебания сред магистратите създаде изменението на **чл. 5, ал. 1, т. 1 от ЗЕЗР, б. „а“, б. „Б“ и б. „В“ от ЗЕЗР**, което е съобразено с решението на СЕС по Дело С-724/19. Предвидено е, че в случаите, когато на досъдебното производство единствено компетентен да разпорежи извършването на действие по разследването е съдът, каквито са хипотезите на **чл. 159а от НПК и на чл. 62, ал. 6, т. 1 от Закона за кредитните институции (ЗКИ)**, Европейската заповед за разследване се издава от **съдията като компетентен орган** по смисъла на чл. чл. 2, буква в), подточка i) от Директивата.

- * Предоставяне на помощ по време на подготовката на издаване на **актове за обезпечаване** няма регистрирана, при изпълнение на такива актове е била предоставена помощ по 1 запитвания през 2024 г. по искане на национален орган.
- * Не е регистриран случай, в който да е била предоставена помощ от член на Мрежата по време на подготовката на издаване на актове за обезпечаване през 2024 г.
- * През 2024 г. не са регистрирани искания от национални органи или чуждестранни органи във връзка с подготовката на издаване на акт за конфискация или изпълнението на акта за конфискация, също от национални органи.

- * Оказана е помощ по време на подготовката на издаване на удостоверение за финансова санкция в 2 случая на национални органи, както и в 9 случая на оказана помощ по време на изпълнението на искането за финансова санкция, от които едно постъпило от чуждестранен орган, а 8 от национални органи.
- * Следва да бъде отбелязано, че към момента се провежда цикъл от уебинари, организиран от НИП и НСММСНДР, като първата от темите е именно прилагането на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на актовете за конфискация или отнемане и решения за налагане на финансови санкции (ЗПИИАКОРНФС). В практиката си по оказване на помощ при прилагането на ЗПИИАКОРНФС, членовете на НСММСНДРБ са констатирали както допуснати пропуски, така и наличието на утвърдени добри практики.

Констатирани различия и идентифициране на добри практики при прилагане на ЗПИИАКОНФС от съдилищата

- * Наличие на съдебна практика да се признае и приеме за изпълнение решението, с което е наложена финансова санкция като се постановява лицето да заплати **равностойността на глобата от евро в български лева към датата на постановяване на съдебното решение от българския съд.**
- * Съгласно чл.32, ал.1 във вр. чл.16, ал.8 от ЗПИИАКОНФС и чл.8, параграф 2 от Рамково решение 2005/214/ПВР **равностойността на сумата в български лева следва да бъде изчислявана към датата на постановяване на решението за налагане на финансова санкция в издаващата държава.**

Констатирани различия и идентифициране на добри практики при прилагане на ЗПИИАКОНФС от съдилищата

- * **Идентифицирана добра практика** при прилагане на закона е засегнатото лице в случай, че се яви в съдебно заседание **да бъде поканено в определен даден от съда срок да заплати финансовата санкция доброволно.**
- * В случай, че лицето заплати финансовата санкция и представи надлежни доказателства за това на съда, **съдът следва да признае и приеме за изпълнение решението,** тъй като няма основания да откаже, въпреки погасяване на задължението.

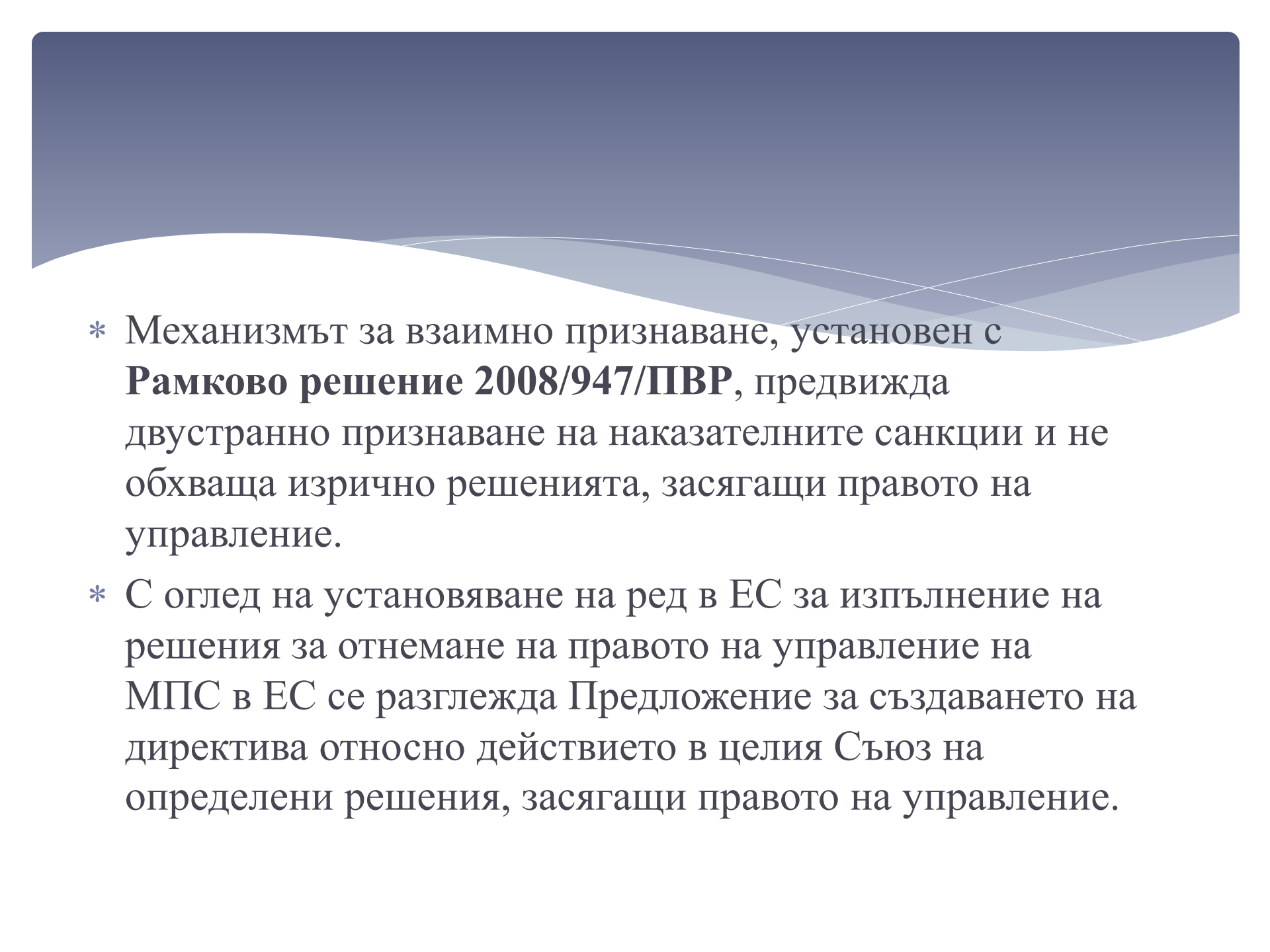
Констатирани различия и идентифициране на добри практики при прилагане на ЗПИИАКОНФС от съдилищата

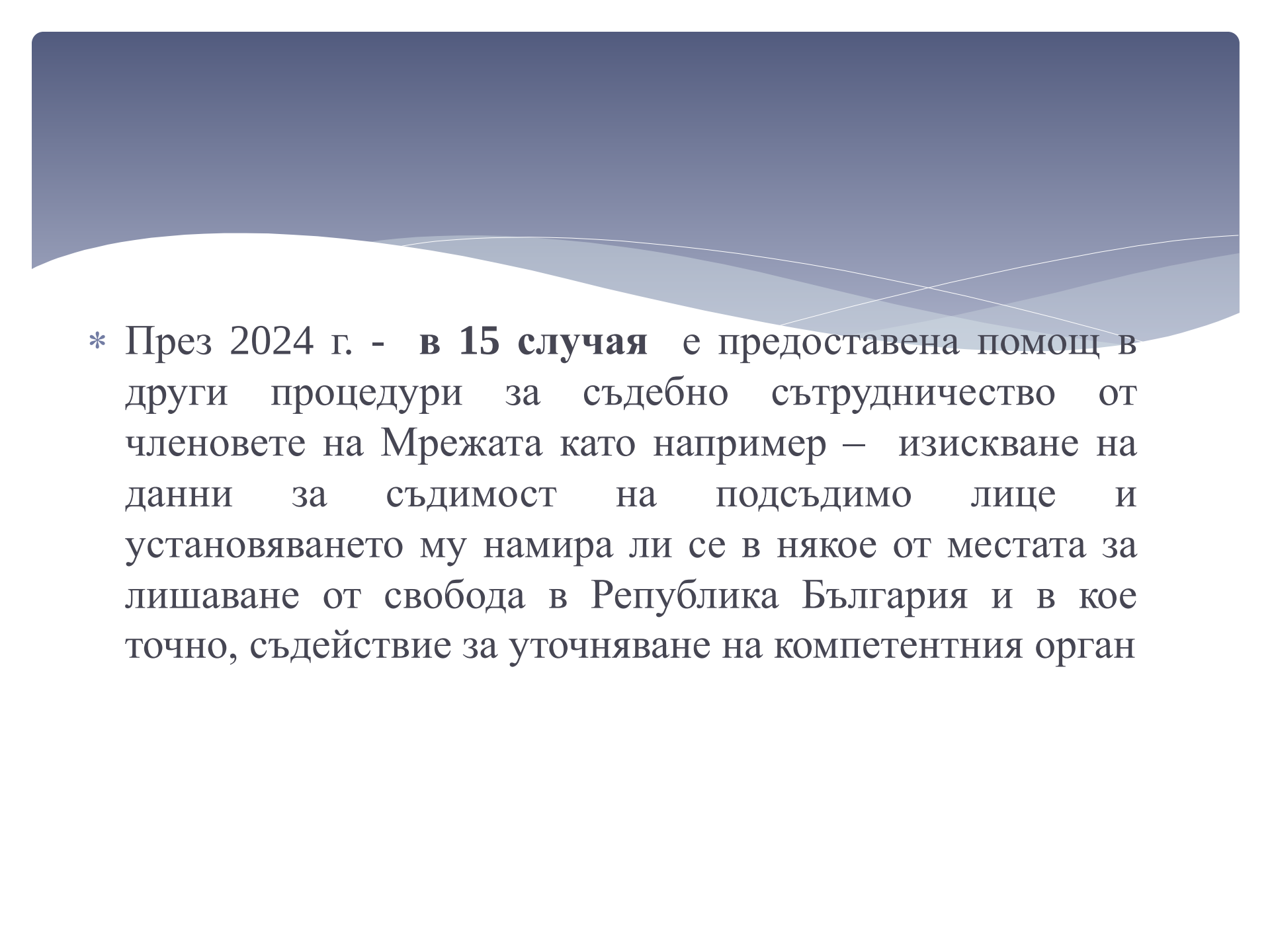
- * **Идентифицирана добра практика** е използването на петте необвързващи форми на комуникация между издаващия и изпълняващия орган, които могат да бъдат намерени в уебсайта на ЕСМ на адрес <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/EN/1984>
- * **Петте стандартизирани формуляра**, насочени към различни аспекти на процедурата по признаване и изпълнение на финансови санкции не оказват никакво влияние върху съдържанието на Рамковото решение и **нямат нормативен характер.**
- * Държавите-членки се насърчават да популяризират използването на формулярите, тъй като те ще **улеснят механизма на изпълнение на изпълнение на трансграничните финансови санкции**, предвидени в Рамковото решение и **ще доведат до намаляване на финансовата и административната тежест.**

Констатирани различия и идентифициране на добри практики при прилагане на ЗПИИАКОНФС от съдил

- * **Противоречаща на закона практика** – засегнатото лице бива поканено да заплати финансовата санкция по сметка на съответния орган на издаващата държава, която сметка обикновено фигурира в решението, което е изпратено заедно с удостоверението или в поканата за доброволно плащане, също адресирана до засегнатото лице.
- * Съгласно чл.42 от Закона и чл. 13 от Рамково решение 2005/214/ПВР приходите от изпълнението на решенията за налагане на финансови санкции се **предоставят на Република България като изпълняваща държава**, като разпорежданията с тях се извършват съобразно **българското законодателство**, освен ако е уговорено друго особено в случаите на обезщетяване на пострадал от престъпление.

- * Предоставена е помощ по време на изпълнението на удостоверенията за признаване на наказания лишаване от свобода (ЗПИИАННЛСМВЛС, в сила от 01.01.2020 г. и РР 909/2008/ПВР) през 2024 г. **в 18 случая.**
- * През 2024 г. членовете на Мрежата са предоставили помощ в **7 случая**, отнасящи се до изпълнение на искане за признаване на наказание пробация.
- * Трудности българските магистрати изпитват при изпращане за изпълнение в държава-членка на ЕС на наказание „лишаване от право на лицето да управлява МПС“, като изпращат удостоверение по Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни решения и решения за пробация с оглед упражняване на надзор върху пробационните мерки и алтернативните санкции.

-
- * Механизмът за взаимно признаване, установен с **Рамково решение 2008/947/ПВР**, предвижда двустранно признаване на наказателните санкции и не обхваща изрично решенията, засягащи правото на управление.
 - * С оглед на установяване на ред в ЕС за изпълнение на решения за отнемане на правото на управление на МПС в ЕС се разглежда Предложение за създаването на директива относно действието в целия Съюз на определени решения, засягащи правото на управление.

* През 2024 г. - в 15 случая е предоставена помощ в други процедури за съдебно сътрудничество от членовете на Мрежата като например – изискване на данни за съдимост на подсъдимо лице и установяването му намира ли се в някое от местата за лишаване от свобода в Република България и в кое точно, съдействие за уточняване на компетентния орган

III.Участие в пленарни и регулярни срещи на Европейската съдебна мрежа (ЕСМ) и други дейности свързани с дейността на ЕСМ и обучения, организирани от ННП, ЕМСО, ЕРА и други институции

- * През отчетната година членовете на Мрежата са участвали в множество срещи, обучения и конференции, в качеството си на лектори или обучаеми с поддържане и обогатяване на експертизата, с която разполагат в областта на прилагането на международните инструменти за сътрудничество.

Комуникация на НСММСНД

- * Между самите членове
- * Между членовете на Мрежата и СК на ВСС, опосредена от Отдел „Международна дейност“, Дирекция „Международна дейност, връзки с обществеността и протокол“
- * Традиционно добрата комуникация със Секретариата на Европейската съдебна мрежа
- * Традиционни добри и ефективни са взаимоотношенията на членовете на НСММСНД с членовете на прокурорската мрежа и звена за контакт в ЕСМ – прокурори както и с националния кореспондент на ЕСМ за България прокурор Цветомир Йосифов и кореспондента, отговарящ за електронните инструменти прокурор Светлозар Маринчев от ОП - Бургас
- *

Комуникация на НСММСНД

- * В няколко случая в периода членовете на Мрежата са се обръщали за оказване на помощ, отнасяща се до правното сътрудничество по наказателни дела към националния представител на Република България в Евроюст – г-жа Бисерка Стоянова и заместника на националния представител – г-жа Елка Ваклинова, както и към асистента на националния представител г-н Ивайло Илиев, като винаги е получавано бързо и ефективно съдействие от тяхна страна.
- * Комуникацията между членовете на Мрежата и служителите на Министерството на правосъдието, отговарящи за международното сътрудничество по наказателни дела, традиционно тече гладко и безпроблемно

Комуникация на НСММСНД с ръководството на НИП

- * Незаменим партньор на членовете на Мрежата в работата им в областта на международното сътрудничество продължава да бъде Националният институт на правосъдието.
- * Във всички случаи на идентифицирана нужда от обучения в областта на международното сътрудничество, същите са били организирани и провеждани своевременно с активното участие и с подкрепата на НИП.

Идентифицирани нужди от обучения

- * Регламент (ЕС) 2023/1543 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 година относно европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронни доказателства в рамките на наказателните производства и за изпълнението на наказания лишаване от свобода вследствие на наказателни производства влиза в сила на 18.08.2026 г.
- * Регламентът (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила за изкуствения интелект

Бъдещи насоки за работа

Следва да се работи в насока дигитализация на правосъдието и в частност на международното сътрудничество, което съществено ще улесни работата на магистратите в България и в Европа като цяло, за постигане на една бърза и ефективна комуникация и своевременно събиране на необходимите доказателства или вземане на решения по ЕЗА, удостоверения за трансфер на осъдени лица и др. и техния обмен по електронен път.

Бъдещи насоки за работа

- * Членовете на Мрежата изразяват своята готовност да работят с подготвяната електронна платформа за обмен на инструменти за международно сътрудничество JUDEX, както да придобиват нови знания в тази област, така и да ги предават на своите колеги чрез обучения, присъствени, онлайн или пък в хибриден вариант и да допринесат за по-бързото и успешно въвеждане на тази платформа за работа.
- * С оглед на натрупания богат опит в областта на международното сътрудничество по наказателни дела, осведомеността за практическите проблеми, които се появяват при предоставянето и получаването на международна правна помощ, членовете на Мрежата са в най-добра позиция да работят с тази платформа /тъй като на практика прилагат всички инструменти за международно сътрудничество и помагат на колегите си в тази област/, да я тестват в случай, че е необходимо пилотно тестване, да дават мнението си за нейното подобряване като съдържание и функционалности, както и да разпространят знанията си сред колегите в България.

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Съдия Мариета Неделчева

Съдия в Окръжен съд – гр.София

Национално лице за контакт в НСММСНД в Република България

Звено за контакт в Европейската съдебна мрежа.

email: m.nedelcheva@nncc.justice.bg

служебен телефон: 02/9219214

